

Білоцерківський національний аграрний університет
Соціально-гуманітарний факультет

**РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У
НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ**

**Всеукраїнський круглий стіл, присвячений до міжнародного дня
боротьби з корупцією**

(Збірник наукових праць)

09 грудня 2022 року

(електронне видання)

м. Біла Церква – 2022

Росавицький О.О. ст. викладач

кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін
Білоцерківський національний аграрний університет

ІСТОРИЧНЕ ТА ЮРИДИЧНЕ РОЗУМІННЯ КОРУПЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Як, мабуть більшості моїм колегам відомо, термін «корупція» походить латини, та означає в прямому сенсі поняття - «псувати», на латині-«*corrumpere*».

Таким чином можна стверджувати, що корупція не є явищем сьогодення новітньої, чи нової історії людства та держави, а значно старішим явищем...

Дійсно, поняття корупції з'являється в часи виникнення класового суспільства та держави. Так, як нам відомо з підручників з історії держави і права, Фараон Рамзес I був першим, хто почав боротися з корупцією, він почав посилати на каторгу та відрізати носа тим хто скоював такі дії. А близько двох з половиною років до нашої ери правитель міста Лагаш (Близький Схід, Шумер)– Урукагіна боровся зі зловживаннями чиновників і суддів, а також з ненажерливістю жерців храмів – для чого в державі здійснює відповідні реформи, а в законах царя Хамурапі (Шумер ,Вавілон) ми можемо побачити перші письмові законодавчі згадки про це ганебне явище.

З часом і на Елладі склалося таке явище ,яке пізніше римляни будуть називати корупцією. Як зазначає Платон : IV-V ст. до н. е.: спочатку вони мали здебільшого побутовий характер і проявлялися у формі «псування їжі та питної води», а пізніше до них стали відносити аморальні вчинки (розбещеність, розбещеність молоді), а також окремі суспільні правопорушення, які каралися в судовому порядку. Філософ Аристотель у своїй книзі “Політика” писав, що корупція — це те, що приводить державу до руйнування та загибелі. А давньогрецький філософ Аристотель у своїй книзі “Політика” писав, що корупція — це те, що приводить державу до руйнування та загибелі.

Прикладом викриття корупційних діянь державних чиновників Стародавнього Риму стала історично відома промова Марка Цицерона, виголошена ним у 75 р. до н. е. у Римському Сенаті проти намісника Сицилії, якого звинуватили жителі у вимаганні та привласненні предметів мистецтва. Коли Цицерона призначають керувати островом Сицилія, де вже був злодійкуватий намісник Гай Веррес, сицилійці звертаються по допомогу до адвоката Цицерона, і він сміливо виступає проти корупції. П'ять промов "Проти Верреса" стали блискучими зразками політичного красномовства: Цицерон переміг, гроші повернуті сицилійцям, а Гай Веррес був засланий у вигнання. Пізніше імператор Риму, відомий державний, політичний діяч та полководець Юлій Цезар запровадив досить суворе покарання за підкуп та

хабарі посадовцям. Зокрема, він ввів заборону на отримання намісниками в провінціях золотих вінків від їхніх мешканців та постійно виражав своє невдоволення проявами підлабузництва. Масштаби охоплення корупційними підкупамі виборців у Стародавньому Римі були настільки широкими, що римляни стали розглядати отримувані ними суми як законну плату. Оскільки Римська імперія у той час завойовувала нові території та розширяла свої державні кордони, то призначені на відповідальні пости в загарбаних провінціях посадовці діставали можливість сплачувати своїм виборцям обіцяні в ході передвиборчих кампаній грошові суми. Полководці Римської імперії були найбільш успішними та перспективними політиками: вони отримували посади та необмежені можливості для особистого збагачення. Пізніше це призвело до надмірного розростання бюрократичного апарату в Римській імперії, а посади стали розглядатися як вид власності, який можна було використовувати для експлуатації населення загарбаних територій та у такий спосіб отримувати прибутки. Наслідки впливу таких корупційних діянь були руйнівними та стали однією з причин розпаду Римської імперії.[1]

За доби Середньовіччя в Європі зловживання службовим становищем, незважаючи на засудження церквою таких проявів, ставало загальноприйнятою нормою - чим більше управління державою ставало централізованим, тим більше функцій зосереджувалось у світських та церковних чиновників, які використовували необмежену владу і безконтрольність для власного збагачення.

Після перших буржуазних революцій вважали, що корінь корупції «проростає із зневаги до всіх законів», та стверджували, що, до цієї когорти відносили тих, «хто має впливових родичів чи відомих людей, що набули собі високу репутацію», які вдаються до порушення законів, сподіваючись шляхом тиску на владу отримати для себе поблажливе та лояльне ставлення.

За наш час - оцінка корупції базується вже не на аморальності людської природи, а на відносинах між державною і приватною сферою. Терпимість суспільства до корупції залежить від того, наскільки остання посилює позиції верхівки суспільства, та наскільки і як впливає на перетворення в тому ж суспільстві.

Отже в сучасному розумінні розвинутих суспільств, термін корупція відповідає наступним критеріям: це негативне суспільне явище, яке проявляється в злочинному використанні службовими особами, громадськими і політичними діячами їх прав і посадових можливостей з метою особистого збагачення. Як і будь-яке суспільне явище, корупція в певних суспільних відносинах пронизує все суспільство, а в інших існувати не може. Відтак, боротьба з корупцією не може бути ні чим іншим, як боротьбою за зміну суспільних відносин, які сприятливі для існування корупції, на суспільні відносини, в яких вона існувати не може. Сприятливими для існування корупції є приватна власність і забюрократизованість системи

державного правління. Дієвими підсилювачами боротьби з корупцією є заходи боротьби з корупціонерами. [2].

Список використаних джерел:

1. Римское право. Понятия, термины, определения: перевод с чешского / Киев. Бартошек; пер.: Ю. В. Пресняков; спец. науч. ред.: З. М. Черниловский. – М.: Юрид. лит., 1989. – 448 с
2. Корупція.[Електронний ресурс]: Корупція. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Корупція>

УДК 340.342

Терещук М.М., к.ю.н., старший викладач
кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін
Білоцерківський національний аграрний університет

ПОЛІТИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Усе розмаїття поглядів на сутність і співвідношення конституційної відповідальності з іншими видами відповідальності зводиться до наступного. Одні науковці вважають, що вона є категорією соціальної відповідальності, що об'єднує політичну, моральну і юридичну відповідальність[2, с.84]. Інші доводять, що вона не є політичною, бо її підстави можуть знаходитися поза сферою політики: вона може бути застосована за вчинення злочину чи з моральних причин[4, с.39]. На думку деяких авторів конституційна відповідальність є політичною, але не будь-якою, а тільки тією, що набуває конституційної форми[5, с.281]. Існує позиція, згідно з якою вона є різновидом політичної відповідальності і відіграє стосовно останньої підпорядковану роль[1; с.31].

Політичну й конституційно-правову відповідальність треба розмежовувати, оскільки вони мають різну природу, підстави, цілі й наслідки. Конституційно-правова, будучи самостійним видом юридичної відповідальності, може застосовуватися тільки за правопорушення (делікти) в конституційному праві, тобто підставою правової відповідальності уряду є встановлений факт правопорушення з боку урядовців, передбачений конституційним законодавством. Політична відповідальність має принципово інший характер, оскільки її підстава - недоцільність діяльності посадових осіб, а не вчинення ними правопорушень. Підстави політичної урядової відповідальності можуть бути різними: зміна розстановки сил у парламенті; невідповідність дій урядовців інтересам політичної партії, членом якої вони є, підозра в неблаговидних вчинках; результати процедури інтерпеляції чи

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ Розумей Д.І.	C.68
ДИТЯЧА БЕЗПРИТУЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ВТЯГНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ У ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ Малишко І.В.	C.72
ІСТОРИЧНЕ ТА ЮРИДИЧНЕ РОЗУМІННЯ КОРУПЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ Росавицький О.О.	C.73
ПОЛІТИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ Терещук М.М.	C.76
ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я Ломакіна І.Ю.	C.78
МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ Сергєєв О.А.	C.79